

ÂŞIK EDEBİYATININ ÖNEMLİ TEMSİLCİLERİ

<http://edebiyatokulu.com/>

KÖROĞLU: (16. YÜZYIL)

- 16.yy.da yaşamıştır.
- Kavganın, direnişin ve özgürlüğün sembolüdür.
- Coşkulu, gür sesli bir söyleyişi vardır.
- Dostluk, mertlik, aşk özgürlük, doğa sevgisi temel konularıdır.
- Hece ölçüsünü kullanmıştır.
- Divan edebiyatından etkilenmemiştir.
- Bolu Bey'ine karşı mücadele etmiştir.

KARACAOĞLAN (17. YÜZYIL)

- ✓ Güney illerimizdeki (Mersin, Adana, K.Maraş vb.) yaygın bir söylentiye göre Adana'nın ilçesi olan Bahçe'ye bağlı Farsak (Varsak) köyünde doğmuştur.
- ✓ Karacaoğlan'ın 16. yüzyılın sonları ile 17. yüzyılın ilk yarısında yaşamış bir halk şairi olduğu söylenebilir.
- ✓ Karacaoğlan "koşma", "destan", "türkü", "semai" ve "varsığı" türünde şiirler söylemiştir. Bunlar, biçimsel yönden, geleneksel âşık edebiyatımızın en güzel örnekleridir.
- ✓ Karacaoğlan'ın şiirleri, yaşamla sıkı sıkıya bağlıdır. Konular, hep yakın çevreden; hareketli, canlı göçebe yaşamından alınmıştır. Karacaoğlan, bu yönüyle de öteki saz şairlerinden ayrılır; daha çok bir "**dünya şairi**" olarak çıkar karşımıza.

KAYIKÇI KUL MUSTAFA (17.YY) (?-1658)

- 1-16.yy Yeniçeri şairlerinin en tanınmış olan kayıkçı kul Mustafa " kayıkçı" unvanını Murat Reis'in levendi olarak Cezayir'de bulunduğu için almıştır.
- 2-Divan şiiri etkisinde uzak kalmış şair, bütün şiirlerini doğal bir söyleyişle hece ile kaleme almıştır. Karacaoğlan tarzını andıran bir üslubu vardır
- 3-Padişah 4.Murat'ın hayranlığını kazanan, Bagdat kuşatması sırasında atılan bir okla yaralanıp Dicle nehrine düşerek boğulan Genç Osman için yazdığı **Genç Osman Destanı** yüzyıllarca okunmuş ve büyük şöhret bulmuş bir yapay destandır.
- 4-Özellikle askerler arasında şiirleri okunup sevilen şairin destan, koşma, türkü dışında tasavvufu ilgili şiirler de vardır

ÂŞIK ÖMER (17.YY) (1630?-1707)

- 1-Hayatı hakkında kesin bilgi bulunmayan Âşık Ömer, Konya'nın Gözlevi köyünde doğmuştur.
- 2-Gençliğinde çok yer gezmiş, bazı savaflara katılmış, imamlık, hafızlık, dervişlik yapmıştır.
- 3-**Saz şairleri içinde en çok şiir yazan Âşık Ömer'dir.** Hece ile koşmalar, semailer, türküler, destanlar tekerlemeler söylemiştir. Öldüğünde 1500 e yakın şiir bırakmıştır
- 4-Şiirlerinde başta aşk teması olmak üzere, gurbet, ölüm, ahret, tasavvuf, peygambere ve dört halifeye Bağlılık gibi konuları işlemiştir
- 5-Divan şiirinden de etkilenmiş, hem heceyi hem aruzu kullanmıştır. Tevhit, naat, gazel, kaside, murabbaları vardır. Bu şiirlerinde Adli mahlasını kullanmıştır.
- 6-**Dili** diğer halk şairlerinkinden biraz daha **ağırdır.**
- 7-Musikiye de yatkın olan şair birçok beste yapmıştır. Askeri çosturmak için tamburasıyla destanlar söylemiştir.

GEVHERİ(18.YY)(?-1737)

- 1) 16.yy'ın ikinci yarısı ile 18.yy'ın ilk yarısında yaşamış ünlü halk şairimizdir.
- 2) Yaşamına dair kesin bilgiler bulunmamakta, asıl adının Mehmet olduğu ve Kırım'da doğduğu sanılmaktadır.
- 3) Okuma yazma bildiği, medrese eğitimi aldığı ve divan kâtipliği yaptığı şiirlerinden anlaşılmaktadır.
- 4) Heceyle ve sade bir dille söylediği Âşıkane tarzındaki koşma, semai ve türkülerıyla çokça sevilmiştir.
- 5) Divan edebiyatından da etkilenmiş ve aruzla şiirler kaleme almıştır; ancak bu şiirleri hece ile yazdıkları kadar başarılı değildir.
- 6) Musikiye aşına bir şahsiyet olan Gevheri, şiirlerinde musiki kavramlarını kullanmış, ayrıca ismi kendi bulduğu bir makama ad olmuştur.

DETLİ(18.YY)(1772-1845)

- ✓ 18.yy şairleri arasında en çok tanınan şairlerin başında gelir. Asıl adı İbrahim olan şair Bolu'nun Şahnalar köyünde doğmuştur.
- ✓ Çocukluğunda çobanlık yapan Dertli, maddi sıkıntı yaşamadığı çocukluk yıllarından sonra babasının ölümüyle acılı yıllar yaşamaya başlamıştır. Babasının ölümü ile miras kalan toprakları hile ile başkasına kaptırmış, yoksul bir hale düşmüştür.
- ✓ Ömrü gurbette geçen şair, sefil sefil dolaştığını şiirlerinde anlatmıştır. Hayatının son yıllarında bulunduğu şöhretle para kazanmaya başlasa da alıştığı gurbet hayatından kurtulamamıştır.
- ✓ Divan ve Tekke edebiyatını çok iyi bilmektedir. Heceyle yazdığı sade ancak yer yer ağır bir dil kullandığı dörtlüklerle ününü sağlamış aruz vezni ile de şiirler yazmıştır.
- ✓ Şiirlerindeki başlıca konular beşeri aşk, tasavvuf, memleket konuları, hiciv ve mizah, tabiat ve tabiat güzellikleridir.
- ✓ Geçirdiği ruhi bir bunalım nedeniyle bıçakla boğazını kesmiş ve yakınları tarafından ölümden kurtarılmıştır. Yoksulluktan ve aile bağına sahip olamamasından dolayı böyle bir teşebbüse giriştiği söylene de, Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesinin anlatıldığı bir mecliste otururken dinlediklerinden dolayı anlatılanların ıstırapına dayanamamış ve kendinden geçerek böyle bir olayı yaşadığı daha ağırlıkta bir görüştür. Bu olaydan sonra "Dertli" diye anılmaya başlanmıştır.
- ✓ **Hiciv alanında yazdığı "Telli Saz" şiiri çok ünlüdür.**
- ✓ Şairin bir Divanı bulunmaktadır.

LEVİNİ(18.YY)(?-1732)

- Sultan II. Mustafa ve III. Ahmet döneminde yaşamış halk aşığıdır.
- Levni devrinin dâhisi sayılabilecek derecede bir resim ve minyatür sanatkârıdır.
- Âşıklık geleneği içinde bir ilk kabul edilen atasözlerini bir nazıma aktararak söylediği "Atalar Sözü Destanı" kendisinden sonraki saz şairleri arsında klasik olarak görülmüştür.
- Divan şiiri geleneğine uygun olarak aruzla da şiirler yazmasına rağmen aşık tarzı şiirleri ile tanınmış bir halk aşığıdır.

EVEREKLİ SEYRANİ (19.YY)(1800-1866)

- 1) Kayseri'nin Develi kasabasında bir imamın oğlu olarak dünyaya gelmiş, medrese öğrenimi görmüştür.
- 2) Asıl adı Mehmet olan şair, Seyrani mahlasını yaşadığı bir olayla almıştır. Babası tarafından camiye açması ve tüm kandilleri yakması ile görevlendirilmesi üzerine camiye gittiğinde bütün kandillerin yanmış olduğunu, içeride yeşil kavuklu, aksakallı insanların saf tuttuğunu görmüş, korkudan bayılmıştır. Bu olay üzerine günlerce eve uğramayan Seyrani'ye bu ad verilmiştir.
- 3) İstanbul'a gelmiş ancak devrin büyüklerini hicvettiği için memleketine dönmek zorunda kalmış ve memleketinde ölmüştür.
- 4) Seyrani çağının aksaklıklarını, değersiz yöneticilerini taşlamalarıyla yerden yere vurmuş ve bu yönüyle tanınmıştır.
- 5) Halk şiirimize mizah ve hiciv karışımı şiirler kazandırmıştır.
- 6) Hece ölçüsü ile yazdığı şiirler ile tanınmış olmasına rağmen aruzla da eserler vermiştir.
- 7) Anlatımı yalın olan şair, özgün uyaklar kullanmış ve yaşadığı yörenin halk söyleyişlerine şiirlerinde yer vermiştir.

DADALOĞLU(19.YY)(1785?-1868?) <http://edebiyatokulu.com/>

- 1)Toroslardaki göçebe Türkmenleri Avşar boyundan olan Dadaloğlu'nun asıl adı Veli'dir.
- 2)Anadolu'da uzun yıllar yiğitliğin sembolü olmuştur.
- 3)Fırka-ı İslahiye (göçebe aşiretleri yerleştirme uygulaması)adı verilen kanuna karşı çıkmış, isyan şiirleri yazmıştır.
- 4)"Ferman padişahın dağlar bizimdir" dilden dile dolaşan dizesidir.
- 5)Dadaloğlu içli, özlü bir dili, yiğitçe söyleyişle karşılaştırmış nadir âşıklardandır.
- 6)Koçaklamalarıyla Köroğlu'na, güzellemeleriyle Karacaoğlan'a benzer.
- 7)Semai, koşma, varsağı yazmış asıl gücünü lirik ve epik türde yazdığı şiirlerinde göstermiştir.
- 8)İçinde bulunduğu tarih ve toplum olaylarını şiirlerine yansıtmıştır.
- 9)Temiz bir halk dilini kullanmış, saf Türkçesiyle samimi duygularını dile getirmiştir.
- 10)Çağdaşları Divan şiirinden etkilendikleri halde o şehirden uzak olduğu için etkilenmemiştir. Bu yönü onu birçok halk şairinden ayırmaktadır.

EŞREF TAŞLIOVA

- 1-20. yüzyılın en tanınmış sanatçısıdır.
- 2-10 Nisan 1938 yılında Kars iline bağlı Çıldır ilçesinin Gülyüzü köyünde doğmuştur.
- 3- Âşıklıkla ilgili terbiyesini Doğu Anadolu ve Azerbaycan sahasında tanınan Çıldırli Âşık Şenlik'in oğlu Kasım'dan almıştır.
- 4-resmi görevlerde "sanat elçisi" olarak gittiği birçok yabancı ülkede Türk Cumhuriyetlerinde Türk kültürünün ve halk şiirinin tanıtılmasında büyük rol oynamıştır. Onlarca madalya ve plaket kazanmıştır.
- 5-Doğaçlama şiir söylemesi ve saz çalmasıyla dikkat çekmiştir.10 yaşında şiir yazmaya başlamıştır,14 yaşında saz çalmayı öğrenmiştir.
- 6-Bazı yurtdışı üniversitelerinde şiirlerini derlemiş ve kitap haline getirmiş 1996 yılında "yılın sanatçısı" seçildi.
- 7-Şiirlerini "**Gönül Bahçesi**"adlı kitabında toplamıştır.

MURAT ÇOBANOĞLU

- 1-1940 Ta Kars'ta doğdu ve âşık Şenlik'in çıraklarından âşık Gülistanın oğludur.
- 2- Âşık bir babanın oğlu olmasından dolayı sazın çalındığı bir ortamda yetişmiştir.1951 yılında gördüğü bir rüya üzerine kendisine âşıklık ilhamı verildiğini söyler.
- 3-Çok çeşitli illerde yarışmalara katılmış ve birincilikler elde etmiştir.
- 4-Özellikle atışma alanında son derece başarılı bir âşıktır.
- 5-Didaktik eserler yazmıştır. **Kızıroğlu** türküsünü tüm Türkiye'ye tanıtan odur.

BAYBURTLU ZİHNİ

- 1-Bayburt ta doğmuştur, iyi bir medrese eğitimi görmüştür.
- 2-Halk âşıkları içinde divan şiirini en iyi bilenlerdendir. İstanbul a geldiğinde devrin ileri gelenlerine kasideler yazacak kadar aruz ve divan şiirine vakıftır. Devrinin niteliklerine yarışacak kadar iyi değildir.
- 3-Asıl ününü hece ile yazdığı şiirleri ile sağlamış aşk şairidir. Zulümlere ve haksızlıklara başkaldırdığı hiciv ve alayları ile tanınmıştır.
- 4-**Sergüzeştname** şairin hayatını anlattığı ünlü mesnevisidir, divanı da vardır.

ERZURUMLU EMRAH

- 1-19. yy önemli halk şairlerinden olan Erzurumlu Emrah, çoğu zaman 17. yy ilk yarısında yaşamış bulunan "**Emrah İle Selvihan**" hikâyesinin kahramanı Ercişli Emrah ile karıştırılmıştır.
- 2-İyi bir medrese eğitimi görmüş, çok yer dolaşmış, Tokat Niksar'da ölmüştür. Yetiştirdiği çıraklarıyla "Emrah âşık kolunu" oluşturmuş büyük bir şairdir.
- 4-Divan şiirini de çok iyi bilmesine ve aruzla gazeller, musammatlar, müstezatlar, yazmasına rağmen asıl gücünü hece ile yazdığı coşkulu koşma ve semailerle göstermiştir.
- 5-Aşk, ayrılık, gurbet, zamandan yakınma gibi konuları işleyen şair tasavvufu da iyi bilmektedir. Hatta bazı araştırmalar tarafından tekke edebiyatında gösterilmektedir.

ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

- 1- Saz şairimizin son büyük ustasıdır.
- 2- **Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Sivrialan köyünde doğmuştur.**
- 3-7 yaşında geçirdiği çiçek hastalığı yüzünden tek gözünü kaybetmiştir. Gözleri görmeyen Âşık VeySEL "**gözü kör kalp gözü açık**" şair niteliği taşır.
- 4-Hayatı üst üste gelen acı olaylarla doludur.
- 5- İlk saz dersini babasının arkadaşından alan şair yıllarca başkalarının şiirlerini söylemiştir, kendine ait olanları söylemekten çekinmiştir.
- 6-İlk defe âşıklar bayramında adını duyurmuş ve 1933'den itibaren Atatürk için söylediği türküden tüm yurttanınmaya başlamıştır.
- 7-Âşık VeySEL'inde her fırsatta söylediği tanınmasında in çok önemli bir yeri vardır. Karanlık dünyasını bu şair aydınlatmıştır.
- 8- Yaşadığı yerde ilk meyve ağacını yetiştiren odur.
- 9- İnsan, tabiat, yurt gibi konular işlemiştir, Atatürk ve yurt sevgisini ilk o getirmiştir.
- 10-Ankara ve İstanbul radyolarında program yapmış türküleri plaklara alınmıştır.
- 11- Şiirlerini "**Deyişler**" ve "**Sazımdan Sesler**"kitaplarında toplamış, daha sonra bu iki kitabı "**Dostlar Beni Hatırlasın**"adlı kitapta bir araya getirmiştir.

TEKKE-TASAVVUF EDEBİYATI ŞAİRLERİ

<http://edebiyatokulu.com/>

AHMET YESEVİ (?-1166) (12.YÜZYIL)

1. Türk illerinde destansı yaşamıyla yüceltilmiş evliya şairdir
2. Türkistan'ın Sayram şehrinde 11. asrın sonları veya 12.asrın başlarında doğan şair, devrin en önemli üniversitesi sayılan Buhara Medresesi'nde okumuştur.
3. **Dünyada tarikatın ilk kurucusu olmuştur.** Yesi şehrinde kurduğu Yesevi tarikatı birçok yerde yayılmış, yeni tari-katlara da kaynak olmuştur.
4. Hayatı dilden dile aktarılan menkıbelerle doludur. Cebrail'in cennetten getirdiği hurmalardan yere düşen bir tanesini Peygamberimizin Ahmet Yesevi'nin kısmeti olduğunu söyleyerek Arslan Baba'ya ona ulaştırması için ver-me hadisesi çok ünlüdür. Arslan Baba bu görevi nedeniyle asırlardır yaşamış ve Ahmet Yesevi'yi arayıp bulmuş, ilk karşılaştıkları anda henüz tanışmadan Ahmet Yesevi ona "baba, emanetimiz hani? " diye sormuştur.
5. Hz. Muhammed'in **63 yaşında** vefat etmesinden dolayı, 63 yaşına geldiğinde yer altında bir **çilehane** hazırlatmış ve ömrünün sonuna kadar orada yaşamıştır.
6. Şiirlerini hikmet adını dörtlüklerle, hece ölçüsüyle ve halk edebiyatı nazım biçimleriyle yazmıştır.
7. Hikmet adını verdiği dörtlükler, koşma tarzındadır ve hecenin 12 ile 7'li ölçüsü ile yazmıştır
8. "**Divanı Hikmet**" adlı kitabında topladığı dörtlüklerde Yesevilik tarikatının temel bilgileri, dervişlik üzerine övgü-ler, cennet, cehennem, peygamberimizin hayatı ve mucizeleri gibi konuları işlemiştir.
9. Hikmetler genellikle yarım kafiye ile söylenmiştir
10. Ahmet Yesevi eserlerinde **Hakaniye lehçesini** kullanmıştır.

MEVLANA (1240-1320) (13.YÜZYIL)

1. İslam dünyasının en büyük tasavvuf şairidir
2. 30 Eylül 1207 tarihinde Horasan'ın Belh şehrinde doğmuştur. Babası Bahaeddin Veled'dir
3. Mevlana döneminin siyasi olayları ve Moğol istilası nedeniyle Belh'ten ayrılmıştır. Mevlana babasına yapılan devlet üzerine 1228 yılında Konya'ya gelmiştir
4. Babasının ölümünden sonra onun varisi olarak gösterilen ve birçok yerde vaazlar veren Mevlana'nın dünyası **Şems-i Tebrizi** ile tanıştıktan sonra değişmiştir. Şems-i Tebriz'inin kısa bir süre sonra ölmesi ile uzun süre inzivaya çekilmiştir.
5. Mevlana'nın kendi yaşamını "**Hamdım, piştim, yandım**" sözleriyle özetlemiştir
6. Tasavvuf düşüncesi ve ilahi aşkla dolu olan Mevlana için insan sevgisi çok önemlidir."ne olursan ol gel!"diyerek bu engin hoşgörüyü bugün bile bütün dünyaya yaymıştır.
7. Arapça, farsça ve Rumca da bilenen Mevlana Celaleddin-i Rumi bütün yapıtlarını Farsça yazmıştır.
8. Yazdığı **Mesnevi** İslam dünyasını derinden etkilemiş ve günümüzde bile birçok dile çevrilmiştir
9. Mevlana ölüm gününü "yeniden doğuş" olarak nitelemiş ve gerçek sevgiliye kavuşacağını düşündüğü için öldü-ğü güne "düşün gecesi" anlamına gelen "**Şeb-i Arus**" adını vermiştir. 1273 yılında vefat etmiştir
10. Mevlana aslında tasavvufi Divan şairidir.

13. YÜZYIL – HACI BEKTAŞ-I VELİ

1. Asıl adı Muhammet Bektaş olan Hacı Bektaş-ı Veli'nin yaşamı hakkında kesinleşmiş bilgi yoktur.
2. Hoca Ahmet Yesevi'nin talebesidir ve iyi eğitim aldıktan sonra tasavvufu anlatması için İrşad göreviyle Anado-lu'ya gönderilmiştir.
3. Bektaşî tarikatının kurucusudur.
4. Hayatı efsaneleşmiş olan Hacı Bektaş Veli hakkında çok fazla menkıbe anlatılmaktadır. Öldüğünde yüzünde yeşil örtü olan bir zatın boz atıyla gelip kendisine Yasin okuyacağını ve kendisini defnedeceği haber verilmiş ve ruhunu teslim etmiştir. Dediği gibi uzaklardan gelen bu tarif ettiği zat kendisini defnetmiştir. Boz atlı oradan uzaklaşırken onun yüzünü görmek isteyen müridi, örtüsünü indirdiğinde bu zatın kendi hocası Hacı Bektaş-ı Veli olduğunu gör-müştür
5. En önemli eseri Makalat'tır. Sohbetler sözler anlamına gelir. Hz Âdem'in yaratılışı, şeytan ve şeytani işler, Al-lah'ın birliği gibi konuları ele almıştır.

YUNUS EMRE (1249-1322) (13.YÜZYIL) <http://edebiyatokulu.com/>

- 1.Hayatı hakkında kesin bilgiler bulunmamaktadır. Anadolu'da Moğol istilası yıllarında yaşadığı düşünülmektedir. Yunus Emre'ye ait bilgiler hayatı ile ilgisi efsanelerden öğrenilmektedir.
2. Yunus Emre'nin Eskişehir'de doğup öldüğü söylenmektedir. Ağırlıklı görüşe göre 1240 yılında doğmuş 1320 yılında ölmüştür.
3. Yunus Emre; Tapduk Emre'nin dervişidir. Uzun yıllar onun dergâhında ilim öğrenmiştir. Yıllarca bu tekkeye odun taşıyan Yunus Emre, bir kere bir eğri odun getirmemiş ve "bu dergâha odunun bile eğrisi giremez " demiştir.
4. Moğol istilasında yaşanan kargaşa nedeniyle insanların düştükleri bunalım ve ruhsal çöküntüden onları kurtarmaya çalışarak Anadolu Türklüğünün en önemli ruh mimarı olmuştur.
- 5.Yunus Emre tekke şiirinin en önemli şairidir.
- 6.Bütün şiirlerinde Allah inancı ve insan sevgisini işleyen Yunus Emre için tasavvuf anlayışı bir yaşam biçimidir
- 7.Şiirlerinde coşkun bir lirizm vardır. Lirik bir şairdir
- 8.Şiirlerinde hem aruz hem de hece vezni kullanmıştır. Ağırlık hece yönündedir. Heceyle yazdıklarının dili son derece sadedir.
- 9.Yunus Emre'nin şiirleri kolay yazılmış görünmesine rağmen yapısı son derece sağlam ve duygu yüklü şiirlerdir. Bu nedenle şiirleri "sehl-i mümteni" özelliği göstermektedir.
- 10.Yunus Emre işlediği konular yönüyle evrensel bir şairdir. Bütün şiirlerinde insan sevgisini, kalp kırmamayı, iyilik yapmayı, dünyanın maddi zevklerine esir olmamayı öğütlemiştir.
11. Türkiye'nin çok değişik yörelerinde birçok Yunus Emre mezarının bulunması ona duyulan sevginin ve onun insanları ne derece çok etkilediğinin en güzel kanıtıdır.
- 12.Anlatıldığına göre Yunus Emre zamanında Molla Kasım diye biri yaşarmış. Yunusun şiirlerini okur dine ters diye yakar veya suya atarmış. Yine şiirlerini okuduğu ve suya attığı bir gün "Yunus Emre bu sözü eğri büğrü söyleme\Seni sigaya çeken bir Molla Kasım gelir" dizesine rast gelmiş. Bu dizeyi gören Molla Kasım şok olmuş ve o günden sonra Yunus Emre'nin bütün şiirlerini hazine gibi saklamış.
13. Mesnevi tarzında yazdığı Risaletü'n Nushiye adlı eseri önemlidir.
14. 1991 yılının UNESCO tarafından tüm dünyada "Yunus Emre Sevgi Yılı" olarak kabul edilmesi, şairin hümanizmin müjdecisi olduğunu göstermektedir. Şair, bu özelliğini "sevelim, sevillelim" ifadesiyle somutlaştırmıştır. Şiirlerini halkın konuştuğu Türkçe ile söylemiştir.

NASRETTİN HOCA (1208-1284) (13.YÜZYIL)

- 1.13.yy da yaşamıştır.
- 2.Fıkra edebiyatının en önde gelen simasıdır.
- 3.Hayatı hakkında kesin ve sağlam bilgiler bulunmamaktadır.
- 4.Sivrihisar'a bağlı Hortu köyünde doğmuştur.
- 5.Konya medreselerinde öğrenim görmüş, Akşehir'de yaşamış ve burada vefat etmiştir. Türbesi Akşehir'dedir.
- 6.Nasrettin Hoca, insanlara doğru yolu gösteren insanları doğruya sevk eden ve kötülüklerden alıkoymaya çalışan bir velidir. Kendine göre mizahi bir üslupla halk içindeki bozuklukları düzeltmeye çalışmıştır.

KAYGUSUZ ABDAL (?-1444) (14.YÜZYIL)

1. 14.yy sonu ile 15.yy yüzyılın birinci yarısında yaşamış Kaygusuz Abdal, Alanya Beyi'nin oğludur ve tüm zenginliği bir kenara atıp derviş olmuştur.
- 2.Alevi, Bektaşi şiirinin kurucusu sayılan şairin asıl adı **Gaybi'dir**.
- 3.Çok iyi tahsil görmüş, zamanının maddi ve manevi ilimlerini öğrenmiştir
- 4.Yunus Emre'den etkilenmiş, hem aruz hem de hece ile şiirler yazmıştır.
- 5.Manzum ve mensur olmak üzere hayli eseri vardır.
- 6.Kaygusuz Abdal'ın, piri **Abdal Musa**'yı önce geyik şeklinde görüp onu okuyla vurduğu, sonra onun Abdal Musa olduğunu anlayınca uzun yıllar yanında ayrılmayıp onun sadık müridi olduğuna dair bir destanı vardır
- 7.Şiirleri samimi, lirik ve zekice bir üslupla kaleme almıştır. Şiirlerinin dili sadedir.
- 8.Şiirlerinde hicivli, mizahlı, yer yer remizlerle tekerlemeli bir örgü içerisinde sofularla ve insanlık kusurlarıyla alay eder. Bu tarz şathiyeleri ünlüdür.
- 9.Divan'ın yanında, **Dolapname** adıyla küçük bir mesnevisi, **Budalaname** adıyla mensur bir risalesi ve nesir alanında **Mugalatname** adlı eseri vardır.

HACI BAYRAM VELİ (1352-1429) (14.YÜZYIL)

1. Ankara'da doğmuş, kuvvetli bir medrese eğitimi almış ve dönemin profesörlüğü olan müderrisliğe kadar yükselmiştir.
2. Asıl adı Numan olan Hacı Bayram Veli, Bayramiye tarikatının kurucusudur
3. İlim ve tasavvuf sentezi yapmış olan Hacı Bayram Veli, Anadolu'daki milli edebiyatın ve tasavvuf hayatının gelişmesinde önemli katkıları olmuştur.
4. Hacı Bayram Veli'nin aruzla iki, heceyle üç şiiri bulunmaktadır.
5. Şiirlerini lirik ve coşkulu bir edayla dile getirmiş ve sade bir dille kaleme almıştır.
6. Şiirlerinde Yunus Emre'nin etkisinde kalmıştır.

EŞREFOĞLU RUMİ (14.YÜZYIL)

1. İznikli olan şair, babasının adının Eşref olmasından dolayı Eşrefoğlu adıyla anılmıştır.
2. Hacı Bayram Veli'nin müridi olduğu gibi aynı zamanda onun damadı da olmuştur.
3. Divan'ı bulunan şair hem heceyle hem de aruzla ilahiler kaleme almıştır. Şiirlerinde Yunus Emre'nin izinden yürümüştür.
4. "Müzekki'n Nüfus" adlı nesir şeklinde ve halk Türkçesi ile kaleme aldığı eserinde tarikat adabını nefis terbiyesini anlatmıştır.

PİR SULTAN ABDAL (?-1560) (16.YÜZYIL)

1. 16.yy'da yaşamış Pir Sultan Abdal, **Alevi-Bektaşî** Halk edebiyatının en önemli ismidir. Sivas'ın Banaz köyünde doğmuştur.
2. Asıl adı Haydar olan şair, bir ayaklanmaya katıldığı için önce hapse atılmış, sonra da **Hızır Paşa** tarafından idam edilmiştir.
3. Diğer Tekke edebiyatın şairleri gibi aruz ile yazmamış, bütün eserlerin hece ile kaleme almıştır.
4. Pir Sultan Abdal genel olarak kendi çağının konuşma dilini kullanmıştır. Bütün saz şairleri gibi mecazlı söyleyişi tercih etmiş, halk ağzında yaşayan deyim ve atasözlerinden yararlanmış, yapmacılığa düşmeden coşkun ve rahat bir dille yazmıştır.
5. Tarikat kurallarını ve evliya menkıbelerini iyi bilmektedir. Bu konularla ilgili yazdığı, doğa güzellikleri ve köy yaşamını konu ettiği şiirleri de vardır.

AZİZ MAHMUT HÜDAYİ (1541-1628) (16.YÜZYIL)

1. Mutasavvıf, âlim, şair bir şahsiyet olan Aziz Mahmut Hüdayi, Celvetiye tarikatının kurucusudur.
2. "Hüdayi" Hak yoluna girmiş manasında bir kelimedir.
3. Aziz Mahmut Hüdayi'nin büyük kerametler gösterdiği anlatılmaktadır
4. Sade ve hikemi tarzda şiirler yazmış ve şiirlerinde bazen hece bazen de aruz veznini kullanmıştır.
5. Şiirlerini dini ve ruhi eğitimi için araç yapan Aziz Mahmut Hüdayi eserlerinin çoğunu Arapça kaleme almasına rağmen Türkçe yazdığı Divan'ında devrine göre sade denilebilecek bir dil kullanmıştır.

NİYAZİ MISRİ (1618-1692) (17.YÜZYIL)

1. 17.yüzyılın önde gelen şeyhlerinden eğitim görmüş güçlü tasavvuf sairidir.
2. Malatya'da doğan şair gördüğü eğitim nedeniyle Mısri olarak anılmıştır.
3. Atılan bir iftira nedeniyle ikinci defa sürüldüğü Limni adasında uzun yıllar çileli bir hayat yaşamış. Bursa'ya geri döndüğünde bir yıl sonra vefat etmiştir
4. Aruzlu şiirlerinde Nesimi ve Fuzulî'nin, heceli şiirlerinde Yunus'un etkisini görmüştür
5. Didaktik özellik gösteren şiirlerde yer yer eleştiriler de yapmıştır.
6. Eserlerini içtenlikle özlü bir biçimde kaleme almıştır.
7. Nazım ve nesir türündeki eserlerini Türkçe ve Arapça olarak kaleme almıştır. **Divan-ı İlahiyat** adlı Divan'ı ve **Me-vaidül-İrfan** (irfan sofrası) adlı eseri önemlidir.

ERZURUMLU İBRAHİM HAKKI (1703-1780) (18.YÜZYIL)

1. Erzurum'da doğmuş, ilim ve tasavvuf terbiyesiyle yetişmiş ünlü bir âlimdir.
2. Araştırmacı ve mutasavvıf bir kişiliğe sahip olan Erzurumlu İbrahim Hakkı; astronomi, fizik, sosyoloji, fizyonomi, psikoloji sahalarında önemli araştırmalar yapmıştır.
3. Eserlerinde tasavvufi bir coşkunluk vardır.
4. Onlarca eser kaleme almış ve eserlerini anlayabileceği bir dille yazmıştır.
5. Divanı vardır. Şair divan'ına İlahiname adını vermiştir.
6. En önemli eseri birçok ilimden bahseden **Marifetname**'dir. İlimler ansiklopedisi olarak ele alınan eserde, astronomiden, ahlaka ve itikada; tasavvuftan felsefeye ve musikiye: dini ilimlerden fiziki ve tıbbi ilimlere kadar birçok alanda bilgiler verilmiştir. Bu eserin sonundaki kıyafetname adlı bölüm ise insan uzuvlarının şekilleri ve manalarını ele alması bakımından farklı bir çalışmadır.
7. "Görelim Mevla neyler\ neyler ise hoş eyler" nakaratının atasözü haline geldiği "tevfizname" adlı şiiri halk arasında çok yaygındır.

<http://edebiyatokulu.com/> (Türk Dili ve Edebiyatı Kaynak Sitesi)